יא: אלו הן הגולין — פרק שני — מכות

אפילו על תנאי צריך הפרה מנלן מיהודה. יש מדקדקין מכאן דגידויים שלנו אפי' אותם שיש להם זמן אין לגדות עצמן מספק (ג) שהרי הכא התנה בדבר שלא היה בידו לקיים דשמא היה מעכבו יוסף או יקראנו אסון בדרך ולכך חל מעיקרו גם הגידוי על התנאי אבל שאר תנאים דבידו לקיים כגון שמנדין את האדם שלא יעשה הדבר ודאי לא חל הגידוי כלל מעיקרו דכיון דבידו הוא משעת הגידוי אנו יודעים בודאי שלא בדעתו לעשות הדבר ודאי [ה]לא חל הגידוי כלל מעיקרו [ו]:

מי גרם לראובן שהודה יהודה. תימה דהא אמרינן במדרש [ז] ויש[ב] ראובן אל הבור [ח] מהיכן שב מבית אביו שיש[ב] בתענית על מעשה בלהה וזה היה קודם מעשה דיהודה וי"ל דמ"מ לא הודה ברבים עד מעשה דיהודה:

מי גרם לראובן שהודה. ולכל [ט] יש לנו סמך מן המקרא [י] יהודה אתה יודוך אחיך ומתרגמינן את הודית [יא] כך יודוך אחיך פירוש (ד) הודית ולא בוש כך יודוך אחיך שבשביל שהתחלת להודות בא ראובן והודה:

אמר אביי ק"ו ומה מי שגלה בו'. תימה מהאי דינא נילף נמי לנגמר דינו בלא כ"ג שלא יגלה כלל ומה מי שגלה כבר לפני מיתת כ"ג יולא במיתתו של כ"ג מי שלא גלה לפני מותו אינו דין שלא יגלה אחר מותו דהכי אמרינן בערכין (דף כט: ושם) מכורה כבר יולאה שאינה מכורה אינו דין שלא תמכר ונפקא לן מהאי דינא דאינה נמכרת כלל אחר הבאת סימנין עד עולם ונראה דלא קשיא מידי דהא מיתת הכהן כפרה הוא כדאמר בסמוך וכפרה לא שייכא אלא למי שמחויב בדבריה [יב] והלכך דוקא לפי שנגמר [יג] ונתחייב גלות ואח"כ מת כ"ג מכפרת מיתת כ"ג שלא יגלה כלל מק"ו כדקאמר הש"ס אבל נגמר דינו בלא כ"ג שכבר מת כ"ג קודם גמר דין של זה ודאי ליכא למילף מק"ו דהיאך תכפר מיתת כ"ג וליכא למימר דתתכפר לו מיתת כ"ג השתא כשנגמר דינו דהא לא מיכפרא אלא בשעת מיתה ולאחר [יד] כך ובשעת מיתה לא היה זה חייב ולא דמי להיא דערכין דמכורה כבר יולאה וכו' דהתם משעת הבאת סימנין מתחלת גדלותה ושוב לא יפסיק ממנה הגדלות לעולם ולכך שייך למילף שפיר דלא תמכר כלל אחר התחלת סימנין עד עולם כן נראה למש"ה: **מידי** גלות קא מכפרא. תימה אין ה"נ מדאמר בריש מכילתין (דף ג:) הס שלא עשו מעשה לגלו כי היכי דתהוי להו כפרה אלמא גלות מכפרת וי"ל דהכא כפרה לפטרו מגלות קאמר דהא בעי למילף דמי שלא גלה עדיין דמיתת כ"ג תועיל לפטרו מגלות מק"ו הלכך שפיר משני מידי גלות מכפרת מיתת כ"ג מכפרת פירוש (ה) מיפטרא מגלות שהרי אפילו לא גלה אלא יוס אחד ומת הכ"ג הוא חוזר ואילו לא מת הכהן אפילו שהה שם זמן מרובה אינו יולא על כרחך כפרה זו במיתת כהן תלויה כדפירשתי כן נראה למש"ה:

אמר רב יהודה אמר רב [א] נידוי על תנאי [ב] צריך הפרה מנלן מיהודה דכתיב [א] אם לא הביאותיו אליך וגו' [ג] וא"ר שמואל בר נחמני א"ר יונתן מאי דכתיב [ב] יחי ראובן ואל ימות וגו' וזאת ליהודה כל אותן מ' שנה שהיו ישראל במדבר עצמותיו של יהודה היו מגולגלין בארון עד שעמד משה ובקש עליו רחמים אמר לפניו רבונו של עולם מי גרם לראובן שיודה יהודה [ג] וזאת ליהודה שמע ה' קול יהודה עאל איבריה לשפא לא הוה קא מעיילי ליה למתיבתא דרקיע [ד] ואל עמו תביאנו לא הוה קא ידע למישקל ומיטרח [ה] בשמעתא בהדי רבנן [ד] ידיו רב לו לא הוה ידע לפרוקי קושיא [ד] ועזר מצריו תהיה איבעיא להו במיתת כולן הוא חוזר או דלמא [ו] במיתת אחד מהן ת"ש נגמר דינו בלא כ"ג אינו יוצא משם לעולם ואם איתא ליהדר (ביה [ז]) בדהנך בדליכא: **מתני'** [ז] משנגמר דינו מת כ"ג ה"ז אינו גולה אם עד שלא נגמר דינו מת כ"ג ומנו אחר תחתיו ולאחר מכן נגמר דינו חוזר במיתתו של שני [ח] נגמר דינו בלא כ"ג [ט] וההורג כ"ג וכ"ג שהרג אינו יוצא משם לעולם [י] ואינו יוצא לא לעדות מצוה ולא לעדות ממון ולא לעדות נפשות ואפי' ישראל צריכים לו ואפי' שר צבא ישראל כיואב בן צרויה אינו יוצא משם לעולם שנאמר [יא] אשר נס שמה [יב] שם תהא דירתו שם תהא מיתתו שם תהא קבורתו [יג] כשם שהעיר קולטת כך תחומה קולט רוצח שיצא חוץ לתחום ומצאו גואל הדם רבי יוסי הגלילי אומר מצוה ביד גואל הדם ורשות ביד כל אדם רבי עקיבא אומר [יד] רשות ביד גואל הדם וכל אדם [טו] [א] חייבין עליו: **גמ'** מ"ט אמר אביי ק"ו ומה מי שגלה כבר יצא עכשיו מי שלא גלה אינו דין שלא יגלה ודלמא האי דגלה איכפר ליה האי דלא גלה לא מידי גלות קא מכפרא מיתת כהן הוא דמכפרא: אם עד שלא נגמר דינו וכו': מנא הני מילי אמר רב כהנא דאמר קרא [טז] וישב בה עד מות הכהן הגדול אשר משח אותו בשמן הקדש וכי הוא מושחו [יז] אלא זה שנמשח בימיו מאי הוה ליה למעבד היה לו לבקש רחמים שיגמר דינו לזכות ולא ביקש אמר אביי [יח] נקטינן [יט] נגמר דינו ומת מוליכין את עצמותיו לשם דכתיב [כ] לשוב לשבת בארץ עד מות הכהן ואיזהו ישיבה שהיא בארץ הוי אומר זו קבורה תנא [כא] מת קודם שמת כ"ג מוליכין עצמותיו על קברי אבותיו דכתיב [כב] ישוב הרוצח אל ארץ אחוזתו איזהו ישיבה שהיא בארץ אחוזתו הוי אומר זו קבורה נגמר דינו ונעשה כהן בן גרושה או בן חלוצה פליגי בה רבי אמי ור' יצחק נפחא חד אומר מתה כהונה וחד אומר [כג] בטלה כהונה לימא בפלוגתא דר"א ורבי יהושע קא מיפלגי דתנן [כד] היה עומד ומקריב ע"ג המזבח ונודע שהוא בן גרושה או בן חלוצה ר"א אומר כל קרבנות שהקריב פסולין ורבי יהושע [כה] מכשיר מאן דאמר מתה כר' יהושע ומאן דאמר בטלה כרבי אליעזר אליבא

אלו הן הגולין מכות

וחטאתי לך. לשון גידוי הוא שיהא מגודה לאביו: מאי דכתיב יחי ראובן וגו' וזאת ליהודה. מה ראה לסמוך יהודה לראובן ומה ראה להתחיל בברכת יהודה בלשון וזאת ליהודה אלא לפי שהיו עצמות כל השבטים שלדן קיים ושל יהודה מגולגלין אמר לשון זה יחי ראובן כלומר ראובן שלדו קיימת כאילו הוא חי וזאת תהיה ליהודה שהם מגולגלין. עצמות כל השבטים יצאו ממצרים ונשאוס בניהם במדבר וזהו שאמר יוסף לאחיו (שמות יג) והעליתם (א) עצמותי מזה אתכם עם עצמותיכם: **על איבריה לשפא.** נכנסו עצמותיו למקום חיבורם שפיו משם כמו דשף מדוכתיה (חולין דף מב: מד.:) לשפא אישלויי"ש דורא: למשקל ולמטרח [ב]. ליפא ליתן: ידיו רב לו. יהי בו כח לריב ריבו לעצמו נגד חבריו: ליהדר בהנך. במיתת מרובה בבגדיס או בשעבר ממשיחותו אלא לאו ש"מ כולהו: **מתני'** ה"ז אינו גולה. מפרש טעמא בגמ' מק"ו: חוזר במיתתו של שני. יליף טעמא בגמ': נגמר דינו בלא [ג] כ"ג. שלא מינו אחר תחתיו עד שנגמר דינו של זה לגלות: **גמ'** שנמשח בימיו. משנעשה זה רולח: מאי הוה ליה. להאי כהן למיעבד מאחר שעדיין לא היה כ"ג כשהרג זה למה הוא נענש: **תנא** מת. רולח בערי מקלט ומת כ"ג אחר זמן: (ג) לשבת בארץ. בתוך הקרקע: ונעשה כ"ג בן גרושה. יצא עליו עדות שהוא חלל: מתה כהונה. הרי הוא כמת ואין הרולח גולה: בטלה כהונה. איגלאי מילתא למפרע שלא היה כ"ג והוה ליה האי רולח נגמר דינו בלא כהן גדול ואינו חוזר לעולס:

אמר רב יהודה אמר רב נידוי על תנאי אפי' מעצמו (ב) צריך הפרה. מנא לן מיהודה שנאמר אם לא הביאותיו אליך והצגתיו לפניך וחטאתי לך כל הימים ואשכחנן שהיו עצמותיו מגולגלין בארון עד שבקש עליהם רחמים מרע"ה שנאמר שמע ה' קול יהודה: **נגמר דינו לגלות ומת הכהן הגדול אינו גולה.** מיתת כהן גדול מכפרת לו. **אמר אביי נקיטינן** נגמר דינו ומת מוליכין עצמותיו של הורג בעיר מקלט. שנא' לשוב לשבת בארץ עד מות הכהן הגדול ואיזו היא ישיבה בארץ הוי אומר זו קבורה. תנא מת הרוצח ומת כהן גדול [וכו']. **בן גרושה או בן חלוצה.** רבי אמי ורבי יצחק חד אמר מתה כהונה. וחד אמר בטלה כהונה. ובפלוגתא דתנן היה עומד ומקריב ונודע שהוא בן גרושה או בן חלוצה רבי אליעזר אומר כל קרבנות שהקריב פסולין הן ורבי יהושע מכשיר. **ואסיק'** כי

מי גרם לראובן שהודה יהודה. תימה מהאי דינא נילף נמי לנגמר דינו בלא כ"ג שלא יגלה כלל ומה מי שגלה כבר לפני מיתת כ"ג יולא במיתתו של כ"ג מי שלא גלה לפני מותו אינו דין שלא יגלה אחר מותו דהכי אמרינן בערכין (דף כט: ושם) מכורה כבר יולאה שאינה מכורה אינו דין שלא תמכר ונפקא לן מהאי דינא דאינה נמכרת כלל אחר הבאת סימנין עד עולם ונראה דלא קשיא מידי דהא מיתת הכהן כפרה הוא כדאמר בסמוך וכפרה לא שייכא אלא למי שמחויב בדבריה [יב] והלכך דוקא לפי שנגמר [יג] ונתחייב גלות ואח"כ מת כ"ג מכפרת מיתת כ"ג שלא יגלה כלל מק"ו כדקאמר הש"ס אבל נגמר דינו בלא כ"ג שכבר מת כ"ג קודם גמר דין של זה ודאי ליכא למילף מק"ו דהיאך תכפר מיתת כ"ג וליכא למימר דתתכפר לו מיתת כ"ג השתא כשנגמר דינו דהא לא מיכפרא אלא בשעת מיתה ולאחר [יד] כך ובשעת מיתה לא היה זה חייב ולא דמי להיא דערכין דמכורה כבר יולאה וכו' דהתם משעת הבאת סימנין מתחלת גדלותה ושוב לא יפסיק ממנה הגדלות לעולם ולכך שייך למילף שפיר דלא תמכר כלל אחר התחלת סימנין עד עולם כן נראה למש"ה: **מידי** גלות קא מכפרא. תימה אין ה"נ מדאמר בריש מכילתין (דף ג:) הס שלא עשו מעשה לגלו כי היכי דתהוי להו כפרה אלמא גלות מכפרת וי"ל דהכא כפרה לפטרו מגלות קאמר דהא בעי למילף דמי שלא גלה עדיין דמיתת כ"ג תועיל לפטרו מגלות מק"ו הלכך שפיר משני מידי גלות מכפרת מיתת כ"ג מכפרת פירוש (ה) מיפטרא מגלות שהרי אפילו לא גלה אלא יוס אחד ומת הכ"ג הוא חוזר ואילו לא מת הכהן אפילו שהה שם זמן מרובה אינו יולא על כרחך כפרה זו במיתת כהן תלויה כדפירשתי כן נראה למש"ה:

אילן

באורגו מפני שגילה את עצמו בערבונו של בנימין וחטאתי לך כל הימים אפי' לעולם הבא ומהכא נפקא לן גידוי על תנאי לריך הפרה. **מי גרם לראובן שהודה.** במעשה יעוני אביו. יהודה. שהודה במעשה תמר וכן היה מסורת בידיהם ומדרש אגדה דר' תנחומא כשאמר יהודה לדקה ממני עמד ראובן ואמר בלבלתי יעוני אבי ועכשיו יחי ראובן שלדו קיימת כאילו הוא חי וזאת ליהודה שהוא מתגלגל. **ידיו רב לו.** יהא לו נצחון לריב ריבו והאי דכתיב ידיו לשון מלחמה הוא מלחמתה של תורה. **אליבא דהלכתא.** לא היה זוכה לומר דבר המתקבל [סוטה שם]. **ההורג כ"ג.** כשוגג גולה לעיר מקלט ואינו יולא משם לעולם דכיון דאין כהן גדול במקדש כשהוא גולה במיתת מי ישוב וכן כהן גדול שהרג את הנפש בשוגג במיתת מי ישוב הא ליכא כהן גדול [סנהדרין יח:]. **וישב בה עד מות הכהן הגדול אשר משח אותו בשמן.** רבותינו דרשוהו במסכת מכות לראיית דבר ללמד שאם עד שלא נגמר דינו מת הכהן הגדול ומינו אחר תחתיו ולאחר מכאן נגמר דינו חוזר במיתתו של שני שנאמר אשר משח אותו וכי הוא משחו לכהן אלא להכניס את המשחת בימיו שמחזירו במיתתו [במדבר לה כה]. **נקטינן.** מסורת מאבותינו. מנהג מרבותינו [עירובין ה.]. **בן גרושה.** כהן חלל זר גמור הוא דכתיב בכהן הנושא גרושה (ויקרא כא) לא יחלל זרעו שמחללו מדין כהונה [פסחים עב:].

הגהות וציונים [א] רש"א מוסיף **אפילו מעצמו** וכן נוסחת שאלתות (גליון) וכ"ה בכת"י ובר"ח עיי"ש: [ב] [בשאלתות איתא **ולמיטרא**] (גליון) וכ"ה בכת"י: [ג] הגריעב"ץ מחק ת"ז (גליון) וכן בכת"י ליתא: [ד] [בתוספ' פ"ב דרש לה דכתיב שלש פעמים שמה] (גליון): [ה] [ועי' תוי"ט דגרס **אין** חייבין, לאפוקי מרש"ל שהגיה ומחק מלת **אין** ע"ש, וכן העתיק הכ"מ **אין** חייבין, ולדבריהם גם בברייתא דלקמן יב. ר"ע אומר רשות וכו' וכל אדם חייבין צריכין אנו להגיה דצ"ל **אין** חייבין, וניחא לפ"ז דלא שאל הש"ס לקמן גם אהך פלוגתא דכל אדם מ"ט דר"י הגלילי ומ"ט דרבי עקיבא, משום דלדעת התוי"ט אין שום פלוגתא בזה דכל אדם ע"ש] (גליון): [ו] ברי"ד וילקו"ש וכי הוא **משחו לכהן גדול או כהן גדול משחו**: [ז] כת"י **ומיטרי**: [ח] בכת"י הדבור מתחיל **וההורג כ"ג. ולא** מינו וכו', וכ"מ מאירי וריטב"א בשם רש"י, ועיין רש"י סנהדרין יח ע"ב: [ט] [ובדב אלפס במ"ק פ"ג דף רפז ע"א עוד גרס נידוי על תנאי **אפי' מעצמו** צריך וכו'] (גליון): [י] נדצ"ל מהיכן שב **י"א ששב** מבית אביו **וי"א** שישב וכו' דהוא מחלוקת ר"א ור"י (ב"ש ועיי' רש"ש): [כ] במקום "ולכל" צ"ל **וכו'** (מהרש"א ורש"ש): [ל] [ודע דבת"א שלפנינו איתא בך יודין אחיך גם בשאר תרגום לא מצאתי לפי שעה ועי' תרגום יונתן וירושלמי] (גליון): [מ] נ"א **כפרה** (גליון): [נ] יש להוסיף **דינו** (באה"מ): [ס] רש"א **ולא לאחר** כך (גליון):

עין משפט נר מצוה

נז א מיי' פ"ז מהל' ת"ת הלכה יא סמג לאוין רח טוש"ע י"ד סי' שלד סעיף ל:
נז ב מיי' פ"ז מהל' רוצח הלכה ט:
נח ג מיי' שם הלכה יא:
נט ד מיי' שם הל' י:
ס ה מיי' שם הל' ח:
סא ו מיי' שם פ"ח הלכה יא:
סב ז מיי' שם פ"ה הלכה י:
סג ח ט מיי' שם פ"ז הל' ג:
סד י מיי' שם הל' יב:
סה כ מיי' פ"ו מהל' בית מקדש הל' י:

רבינו חננאל

אמר רב יהודה אמר רב נידוי על תנאי אפי' מעצמו (ב) צריך הפרה. מנא לן מיהודה שנאמר אם לא הביאותיו אליך והצגתיו לפניך וחטאתי לך כל הימים ואשכחנן שהיו עצמותיו מגולגלין בארון עד שבקש עליהם רחמים מרע"ה שנאמר שמע ה' קול יהודה: **נגמר דינו לגלות ומת הכהן הגדול אינו גולה.** מיתת כהן גדול מכפרת לו. **אמר אביי נקיטינן** נגמר דינו ומת מוליכין עצמותיו של הורג בעיר מקלט. שנא' לשוב לשבת בארץ עד מות הכהן הגדול ואיזו היא ישיבה בארץ הוי אומר זו קבורה. תנא מת הרוצח ומת כהן גדול [וכו']. **בן גרושה או בן חלוצה.** רבי אמי ורבי יצחק חד אמר מתה כהונה. וחד אמר בטלה כהונה. ובפלוגתא דתנן היה עומד ומקריב ונודע שהוא בן גרושה או בן חלוצה רבי אליעזר אומר כל קרבנות שהקריב פסולין הן ורבי יהושע מכשיר. **ואסיק'** כי

חשק שלמה על ר"ח

(ב) וכן הגיה הרש"א וכ"ה בר"ף ורא"ש פ"ג דמ"ק:

לעזי רש"י

אישלויי"ש דור"א. פירוש פרק (של עלס) (עיין רש"י שבת דף קמז ע"א ד"ה נפרקה וחולין דף מב ע"ב ד"ה דשף מדוכתיה):

תורה אור השלם

א) אָנֹכִי אֶעֱרָבֶנּוּ מִיָּדִי תְּבַקְשֶׁנּוּ אִם לֹא הֲבִיאֹתִיו אֵלֶיךָ וְהִצַּגְתִּיו לְפָנֶיךָ וְחָטָאתִי לְךָ כָּל הַיָּמִים: [בראשית מג, ט]
ב) יְחִי רְאוּבֵן וְאַל יָמֹת וִיהִי מְתָיו מִסְפָּר: [דברים לג, ו]
ג) וְזֹאת לִיהוּדָה וַיֹּאמַר שְׁמַע יְיָ קול יְהוּדָה וְאֶל עַמּוֹ תְּבִיאֶנּוּ יָדָיו רָב לוֹ וְעֵזֶר מִצָּרָיו תִּהְיֶה: [דברים לג, ז]
ד) וְהִצִּילוּ הָעֵדָה אֶת הָרֹצֵחַ מִיַּד גֹּאֵל הַדָּם וְהֵשִׁיבוּ אֹתוֹ הָעֵדָה אֶל עִיר מִקְלָטוֹ אֲשֶׁר נָס שָׁמָּה וְיָשַׁב בָּהּ עַד מוֹת הַכֹּהֵן הַגָּדֹל אֲשֶׁר מָשַׁח אֹתוֹ בְּשֶׁמֶן הַקֹּדֶשׁ: [במדבר לה, כה]
ה) וְלֹא תִקְחוּ כֹפֶר לָנוּס אֶל עִיר מִקְלָטוֹ לָשׁוּב לָשֶׁבֶת בָּאָרֶץ עַד מוֹת הַכֹּהֵן: [במדבר לה, לב]
ו) כִּי בְעִיר מִקְלָטוֹ יֵשֵׁב עַד מוֹת הַכֹּהֵן הַגָּדֹל וְאַחֲרֵי מוֹת הַכֹּהֵן הַגָּדֹל יָשׁוּב הָרֹצֵחַ אֶל אֶרֶץ אֲחֻזָּתוֹ: [במדבר לה, כח]

מסורת הש"ס עם הוספות

א) ב"ק נב. סוטה ז: ע"ש, **ב)** סנהדרין יח:, **ג)** לקמן יב., **ד)** [פירושו עיין רש"י בעירובין ה. בד"ה והאמר רב נחמן], **ה)** פסחים עב: קדושין סו: [תרומות פ"ח מ"א], **ו)** ב"ר פד מדרש משלי סי' א (יפה עינים), **ז)** בראשית לז כט, **ח)** בראשית מט ח.

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה מאי וכו' והעליתם את עצמותי: **(ב)** ד"ה לשבת ל"ל קודם ד"ה תנא: **(ג)** תוס' ד"ה אפי' וכו' אין לגדות עצמן מספק ולאו מילתא הוא שהרי הכא התנה וכו' דמשעת הגידוי: **(ד)** ד"ה מי גרס וכו' פירוש אתה הודית ולא בושת כך יודוך: **(ה)** ד"ה מילי וכו' פירוש למיפטרי' וכו' אינו יולא ואם כן על כרחך כפרה:

גליון הש"ם

גמ' נגמר דינו. עיין יומא דף עג ע"א תוס' ד"ה וכולן: תוס' ד"ה **אפי'** וכו' **לא** חל הגידוי כלל מעיקרו. עיין כתובות דף סט ע"א תוס' ד"ה ובשמתא:

הגהות הגר"א

[א] משנה וכל אדם אין חייבין כל"ל (וכ"ה בדפו"י ובמשניות ובירושלמי ובכל הראשונים וגירסא שלפניו הוגה ע"פ הרש"ל ועי' תוי"ט):

ליקוטי רש"י

וחטאתי לך כל הימים. לעולם הבא [בראשית מג ט]. **יחי ראובן** וגו' **וזאת ליהודה.** ועוד פירשו רבותינו שכל ארבעים שנה שהיו ישראל במדבר, היו עצמות יהודה מתגלגלין בארון, מפני גידוי שקבל עליו שנאמר וחטאתי לך כל הימים אמר משה מי גרס לראובן שיודה יהודה וכו' [דברים לג. ז]. **יחי ראובן וזאת ליהודה.** אין לך ברכה כל השבטים מתחלת וזאת חוץ מזו [סוטה ז:]. **עצמותיו של יהודה.** כל השבטים יצאו עצמותיהם ממצרים ונקברו בארץ ישראל שנאמר והעליתם את עצמותי מזה אתכם (שמות יג) משמע שאף עצמותם העלו ולא נכתב יוסף אלא להודיעך שבחו של משה שכל ישראל נתעסקו בציווה והוא עסק במצוה [ב"ק צב.]. **מגולגלין בארון.** והיו עצמות כל השבטים שלדן קיימת ויהודה איבריו מתפרקין ומתגלגלין